

PARLA un SOLDAT de L'EBRE

Una de les tasques més grates —i totes ho són prou— dels qui realitzem l'obra dels *Serveis de Cultura al Front* és la de llegir la correspondència dels nostres soldats, que cada dia ens arriba en una proporció més alta. A través de totes les lletres un mateix esperit i una mateixa il·lusió se us fan presents: el coratge, l'optimisme, la moral elevadíssima que dona als soldats catalans la idea de lluitar per Catalunya i per les essències de llibertat que sintetitza la República. L'alenada d'optimisme que duen aquestes cartes bastaria per a convèncer els més escèptics respecte el temps de l'exèrcit republicà. Les proves de coratge que revela diàriament el comunicat oficial de les operacions de guerra, que ha desconcertat i admirat tot el món, té la seva explicació en l'esperit amb què els soldats es llencen a la lluita. Què importen l'allau de màquines mortíferes que l'adversari llança damunt dels nostres valerosos lluitadors? Què importen la pluja incessant de foc i de metralla que vomiten avions, canons, metralladores, morters? Darrera aquests canons, darrera aquestes metralladores, hi ha un conglomerat d'hommes d'idees mortes, una peça més en l'engranatge de les màquines mortíferes; diríeu que homes i màquines constitueixen un immens i apocalíptic robot que es mou a impulsos mecànics, sense venes, sense llum, sense nord. I allà on no hi ha la vida és impossible que el miracle floreixi.

Esguardeu, en canvi, els nostres soldats. Escolteu la seva veu. Contempleu el seu front i els seus ulls. Remarqueu la força amb què oprimeixen el fusell. Hi veureu un tremp, un coratge, una força i una idealitat sorprenents. Tots ells tenen consciència de la missió que la Història els ha confiat. Es llencen a la lluita amb l'audàcia i amb la fe que els dona la certesa de defensar una causa justa, noble, humana. Si el nostre fos un exèrcit sense ideal, si els soldats de la República fossin mercenaris al servei de qualsevol causa o homes enquadrats militarment, per pura força, en un exèrcit que tingués per únic objectiu la defensa de causes injustes, no hauria pogut deixar escrites pàgines tan admirables com la defensa de Madrid, la resistència de Llevant, la batalla de l'Ebre. El secret d'aquestes gestes sense parió el revelen les cartes que ens escriuen els nostres soldats.

Darrerament han estat moltes les cartes de soldats que hem rebut contant-nos incidències de la batalla de l'Ebre, de la qual ells són esforçats protagonistes. Formen legió els combatents que estimen l'AMIC com un dels seus amics més íntims i més fidels,

s'han acostumat a escriure'ns com ho farien a un amic llunyà. Com els agraïm aquesta comunicació constant i sincera! Temps a venir aquestes cartes seran un document humà de primer ordre per al qui vulgui comprendre l'ànima que impulsa el nostre exèrcit i que és el secret de tantes gestes glòries.

Una carta d'aquestes diu així:

«...Mentre per altres bandes les forces de l'Exèrcit tenien ordre de travessar l'Ebre i internar-se, nosaltres havíem estat instruits en el sentit d'aguantar mentre ells avançaven, a fi de desconcertar l'enemic i ajudar a la realització dels plans de l'alt comandament.

Per a reeixir en la comesa vam simular també un intent de travessia del riu. I vam passar-lo la meua secció i un batalló d'una altra brigada.

De seguida, cos a cos, vam guanyar la línia de l'adversari. Va ésser una cosa grandiosa; ho tinc tan present que mai no ho podré oblidar. Guanyada ja la primera línia, els moros i el Terci feren un contraatac, però la nostra re-

sistència els privà d'avançar ni un mil·límetre. Al nostre torn contraatacàrem a l'arma blanca, i els moros i el Terci fugiren a la desbandada. Anàvem a cos descobert cridant «Visca Catalunya!» i «Visca la República!»; les bales xiulaven, però nosaltres fermes, endavant. Llavors vingueren forces enemigues de refresc —més moros i terci— i ens veírem obligats a cedir, retirant-nos a les posicions primitives.

L'enemic, atret per la nostra gesta i suposant en nosaltres unes intencions que no eren les que teníem —i aquest era el nostre propòsit, enganyar-lo respecte les nostres intencions— va acumular un nombre de forces tan desproporcionat que els nostres companys de l'altra riba es veien impossibilitats de venir a ajudar-nos.

Vam resistir fins a mitja tarda. Teníem els moros i el Terci a vint metres.

M'hauria agradat que m'haguéssiu vist amb les bombes de mà i amb el fusell no deixant apropar aquells facciosos. I no passaren. Ens hostilitzaven amb artilleria, amb morters, amb fuselleria de tota classe; però nosaltres

vam seguir resistint i aguantant, tal com havien fet les altres forces republicanes. I així que podíem ens internàvem pels rengles enemics.

Tot l'esforç de l'adversari consistia aleshores en evitar que poguessin travessar el riu les forces nostres que restaven a l'altra riba. La pluja de metralla que llançaven constantment damunt del riu privava que aquelles forces poguessin dur-nos cap reforç. Estàvem exhaurint les municions i calia prendre una decisió abans que la situació no es fes més difícil. I jo vaig ésser l'elegit pel Tinent per anar a cercar municions a l'altra banda del riu. Vaig anar-hi immediatament. La barca travessà enmig dels xiulets incessants de les bales i de les explosions dels morters. A l'altra banda tots m'abraçaren: els joves, els veterans, el capità de la Companyia, el del Batalló. I em feren explicar el que passava.

Tots estaven contents, però el que ho estava més era jo, content d'haver complert el meu deure. Tenia la cara bruta, completament tenyida d'un color terrós, les ulleres trencades per les explosions. La terra m'havia colgat tres vegades consecutives i fins havia perdut les bandes dels pantalons... Però tenia la rialla de la victòria.

El capità em donà les municions i vaig baixar al riu. Ja tenia les municions carregades quan l'artilleria enemiga va descobrir-me i va començar a tirar sobre meu, obligant-me a cercar refugi a la trinxera.

Quan van deixar d'hostilitzar-me, segurament convençuts que havia desistit del propòsit de travessar el riu, vaig aprofitar l'ocasió per pujar a la barca i emprendre la travessia. Van descobrir-me de seguida i novament els seus projectils es dirigiren a la nostra barca. Va ésser ben bé per miracle que tant el barquer com jo resultéssim il·lesos. De seguida que vam desembarcar, els soldats de l'altra banda ens rebren amb grans crits d'alegria. El capità ens donà la mà i crida «Visca Catalunya!» i després «Visca la República!» i «Visquen els catalans!» Jo estava tan emocionat que quasi bé plorava...

Els qui cerquin una explicació a l'epopeia de l'Ebre, que llegeixin aquesta carta i que llegeixin totes les cartes dels soldats catalans. Quan s'adonin que els homes que realitzen petites i grans gestes heroiques com aquest soldat nostre, per tot comentari al seu gest acaben dient: «Jo estava tan emocionat que quasi bé plorava...» comprendran que en una lluita entre l'home i els monstres de la guerra, l'home sigui el vencedor.

